

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-08-16

Diarienummer 2023–10742

Handläggare

Lovisa Gårlin

Telefon: 031-368 37 32

E-post: lovisa.garlin@miljo.goteborg.se

Yttrande till stadsbyggnadsnämnden över förslag till detaljplan för värmeverk vid Rävebergsvägen, Angered, SBF-2023-00606

Förslag till beslut

Miljö- och klimatinämnden tillstyrker fortsatt planarbete under förutsättning att förvaltningens synpunkter beaktas.

Sammanfattning

Detaljplanen möjliggör en ny biobränsleeldad anläggning för värmeproduktion samt ackumulatortank, intill befintlig panncentral vid Rävebergsvägen i Angered.

Nybyggnationen innebär att ytterligare ett bränsleslag kan införas. Därmed stärks leveranssäkerheten med förnybara bränslen.

Miljöförvaltningens synpunkter

Luftkvalitet: Miljöförvaltningen ser vissa brister i den luftutredning som tagits fram, vilket gör det svårt att dra tydliga slutsatser från beräkningarna som presenteras.

Ljudmiljö: Miljöförvaltningen bedömer att samtliga riktvärden kan uppnås för befintliga bostäder och skolgård, baserat på bullerutredningen. Miljöförvaltningen delar även bedömningen att buller från verksamheten kommer att behöva utredas mer detaljerat under projektering.

Naturmiljö: Miljöförvaltningen bedömer att miljökonsekvensbeskrivningens föreslagna skyddsåtgärder för naturmiljön ska inarbetas i förslaget för att de ska kunna gälla. Om föreslagna skyddsåtgärder tillämpas anger miljökonsekvensbeskrivningen att de negativa konsekvenserna för naturmiljön bedöms bli små.

Markmiljö: Kompletterande undersökningar av marken kommer att behövas inför byggnation. Inget tyder på att det finns föroreningar som gör att planen inte är genomförbar.

Miljömål: Miljömålen beskrivs väl i planunderlaget. Miljöförvaltningen delar bedömningen att detaljplanen påverkar målen för klimatet positivt. Detta då den möjliggör uppvärmning från förbränning av fast biobränsle. En beskrivning av stadens egna mål för biologisk mångfald saknas.

Miljöförvaltningens samtliga synpunkter beskrivs under rubriken Förvaltningens synpunkter sist i tjänsteutlåtandet.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur ekologisk dimension

Bedömningen ur ekologisk dimension utvecklas under rubriken Förvaltningens synpunkter.

Bedömning ur social dimension

Barnkonventionen är svensk lag sedan 2020, vilket innebär att barns rättigheter ska tillgodoses genom hela processen när den byggda miljön planeras och utformas för att kunna skapa goda livsmiljöer för alla barn. Detaljplanen bedöms inte medföra betydande negativa konsekvenser för barn i området. Framtagna utredningar avseende buller- och luftmiljö fastställer att det är möjligt att genomföra planförslaget utan att orsaka olägenhet eller innebära negativ påverkan på liv och hälsa för omgivningen.

Planförslaget påverkar den kulturella ekosystemtjänsten *naturupplevelse* i det sammanhängande skogsområdet utanför planområdet, då planförslaget tar naturmark i anspråk. Förslaget innehåller kompensationsåtgärder för att mildra denna påverkan.

Bilaga

Länk till planhandlingarna på www.goteborg.se.

Ärendet

Stadsbyggnadsnämnden har beslutat att genomföra samråd för värmeverk vid Råvebergsvägen inom stadsdelen Angered. Stadsbyggnadsnämnden har gett miljö- och klimatnämnden möjlighet att lämna synpunkter på förslaget till detaljplan senast den 25 juni 2024.

Miljöförvaltningen har begärt och fått förlängd remisstid till den 30 augusti 2024 för behandling i miljö- och klimatnämnden den 27 augusti 2024.

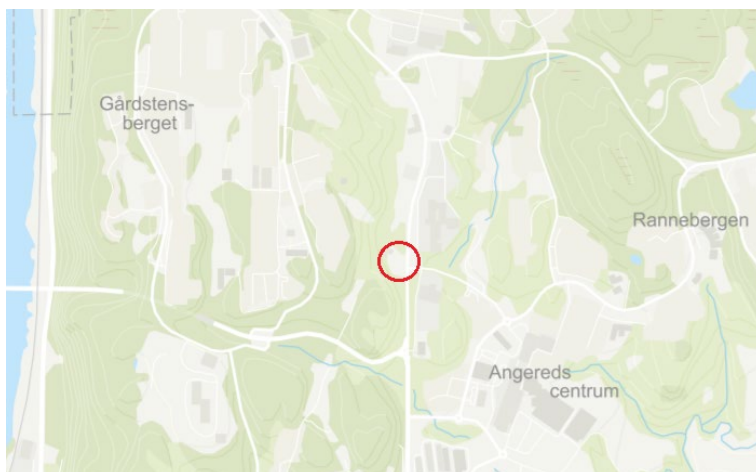
Förvaltningen har bedömt förslagets miljö- och hälsoskyddsaspekter och tagit fram detta förslag till yttrande till stadsbyggnadsnämnden.

Beskrivning av ärendet

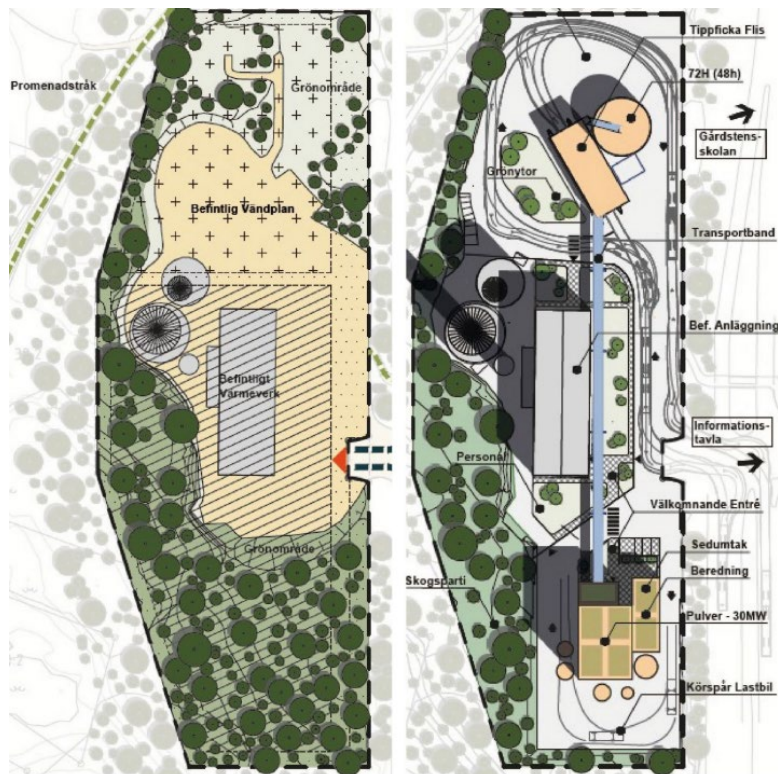
Syftet med detaljplanen är att möjliggöra en ny biobränsleeldad anläggning för värmeproduktion samt ackumulatortank intill befintlig panncentral. Nybyggnation möjliggör att anläggningen, som redan idag drivs med förnybar bioolja, utvecklas genom att införa ytterligare ett bränsleslag och därmed stärka leveranssäkerheten med förnybara bränslen.

En ny värmecentral täcker energibehovet vid toppar under vinterhalvåret. Detaljplanen prövar tre olika förslag. De olika alternativen är en flispanna, en pelletspanna eller en ackumulatortank som värms upp med en eller två mindre pelletsanläggningar. En högsta nockhöjd om 45 meter inom hela byggrättsytan samt en separat skorsten, som blir mellan 70 och 100 meter hög föreslås. I dagsläget tillåter nuvarande detaljplanen en maximal byggnadshöjd om 15 meter.

Planområdet omfattar cirka 1,5 hektar och ägs av det kommunala bolaget Göteborg Energi. Området är beläget vid Råvebergsvägen, cirka en kilometer nordväst om Angereds centrum och cirka 13 kilometer nordost om Göteborgs centrum.

Figur 1. Översiktskarta med planområdets läge markerat i rött

Figur 2. Illustrationsplan (samrådshandling). Bilden till vänster visar befintlig situation. Bilden till höger visar anläggningen i utbyggt läge med ny pelletspanna.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning av planförslagets effekter på miljö och hälsa

Nedan sammanfattas de bedömningar som stadsbyggnadsförvaltningen gjort rörande de viktigaste miljö- och hälsoaspekterna av planförslaget:

Allmänt

Stadsbyggnadsförvaltningen bedömer att planförslaget följer översiktsplanens intentioner och utbyggnadsstrategi, att förtäta på redan ianspråktaga platser i mellanstaden samt att befintlig infrastruktur används.

Miljötillstånd kommer att sökas för den nya fastbränsleanläggningen. Då kommer villkor för anläggningen fastställas.

Naturmiljö

Exploateringen innebär att befintlig naturmark tas i anspråk för anläggningen. Den mark som tas i anspråk är idag till viss del inhägnad av stängsel och utgör inte allmän plats.

En naturvärdesinventering med tillhörande fågelinventering har utförts för planområdet. Inventeringsområdet har sträckt sig utanför planområdet. Totalt avgränsades två naturvärdesobjekt av naturvärdesklass: *påtagligt naturvärde* (naturvärdesklass 3) samt *visst naturvärde* (naturvärdesklass 4). Invasiv art noterades inom objektet.

Vid inventering noterades åtta naturvårdsarter, det vill säga arter som indikerar att området har naturvärde, att området har förutsättningar att vara artrikt eller att själva området har särskild betydelse för biologisk mångfald. Bland de påträffade

naturvårdsarterna fanns bland annat entita och gröngöling, arter som trivs i lövskogsmiljöer.

En artskyddsutredning avseende fågelarterna björktrast, entita, grönfink, grönsångare, kråka och svartvit flugsnappare har genomförts för området. Resultatet konstaterar att det kan finnas risk för påverkan på arterna, men att den kan undvikas om avverkning av skog förläggs utanför fåglars häckningstid.

Kompensationsåtgärder och grönytefaktor

Helhetsbedömningen är att planförslaget påverkar värdet *naturupplevelse* i det sammanhängande skogsområdet utanför planområdet. Föreslagna kompensationsåtgärder är att anlägga sedumklädda tak, prickmarkera zon utmed planområdesgränsen samt placera något av de större träden som tas ned i skogsområdet utanför planområdet

Enligt Göteborgs Stads riktlinje för grönytefaktor bör en industrifastighet uppnå $>0,15$ i Grönytefaktor. Med bland annat grönska på mark och vegetationsklädda tak uppnås preliminärt grönytefaktorn 0,28.

Fladdermöss har noterats inne i den befintliga panncentralen. Detaljplanen kommer att kompletteras med en fladdermusinventering under sommaren 2024.

Markmiljö

En statusrapport har upprättats avseende den befintliga värmeanläggningen. Resultaten har sammanfattats i en separat rapport för att redogöra för eventuell spridning av förorening utanför området samt bedöma behovet av sanering eller andra åtgärder.

Eftersom fastigheten utgörs av industrimark anses riktvärdena för mindre känslig markanvändning (MKM) vara styrande. Bedömningen är att inget saneringsbehov föreligger på fastigheten utifrån aktuell undersökning av jord och grundvatten, då inga halter som överskrider tillämpade riktvärden har påvisats. Det går inte att utesluta att låga halter av föroreningar sprids till kringliggande fastigheter. Halterna är dock så pass låga att de inte bedöms utgöra risk för människors hälsa eller miljön. Rekommendationen är att jord provtas i klassificeringssyfte vid framtida markarbeten för att fastställa hur jordmassor bör tas om hand.

Ljudmiljö

En bullerutredning har tagits fram, där beräknade värden för omgivningsbuller redovisas. Beräkningar har gjorts för endast befintlig verksamhet samt befintlig och planerad verksamhet. Beräkningarna representerar ett värsta fall där de flesta fasta ljudkällor har ett driftläge på 100 procent dygnet runt, vilket inte är normalfallet. För den nya anläggningen har tre olika koncept utretts i utredningen.

Beräkningarna visar att verksamheten klarar aktuella riktvärden för industribuller för samtliga tre koncept med angivna förutsättningar och anpassningar. Dock krävs särskilt noggrann kontroll av bullerkällorna i koncept tre, inte minst om nya bostäder ska anläggas i norr. Vidare är det viktigt att i vidare projektering se över placeringen av samtliga ljudkällor så att ljudet sprids ut jämt för att inte riskera överskridande åt något håll. Det är även möjligt att uppföra bullerskyddsskärm utmed fastighetsgräns vid behov. Bullernivåerna för den nuvarande samt planerade verksamheten regleras i miljötillståndet.

Luftmiljö

En luftmiljöutredning har tagits fram i syfte att redovisa utsläpp till luft, genom spridningsberäkningar av kvävedioxid (NO₂) och partiklar (PM10), från skorsten och trafik. Resultatet från spridningsberäkningarna har jämförts med miljökvalitetsnormerna (MKN) samt Göteborgs stads miljömål. För att kunna bedöma hur den nya flispannan påverkar den totala luftkvaliteten i området, omfattar beräkningarna också emissioner från fordonstrafik i området.

Miljöförvaltningens kartläggning med spridningsberäkningar av NO₂ och PM10 visar att större delen av närmiljön vid värmeverket i Angered klarar miljökvalitetsnormerna. Undantaget är området runt tunnelmynningen vid Gårdstenstunneln där dygns- och timmedelvärde för NO₂ samt dygnsmedelvärde för PM10 överskrider MKN. Gällande Göteborgs Stads miljömål överskrider målen för NO₂ vid Gårdstenstunneln. I övrigt klaras målen vid värmeverkets närmiljö. För framtida situation med ny panna visar resultaten visar att miljökvalitetsnormerna för NO₂ inte överskrider i omgivningen, varken vid 70 eller 100 meters skorstenhöjd.

Göteborg Stads egna miljömål avseende NO₂ överskrider i delar av väglinjen förbi anläggningen. Det tyder på att källan är vägtrafiken och att utsläppen från dagens och framtida skorstenar inte har betydande negativ påverkan på luftkvaliteten i området. Emissioner från PM10 är försumbara, oberoende av höjden på skorstenen. Miljökvalitetsnormerna för PM10 överskrider inte. Beräkningarna visar att Göteborgs Stads egna miljömål överskrider avseende PM10 på grund av fordonstrafiken och bakgrundshalten i området. Påverkan från värmeverket är försumbar relativt de andra utsläppen.

Dagvatten

En dagvatten- och skyfallsutredning har utförts för detaljplanen. Recipient för dagvatten från planområdet är Göta Älv (förgreningen med Nordre älv till Säveåns mynning). En rekommenderad systemlösning för dagvatten har tagits fram för att säkerställa att Göteborgs Stads riktvärden för utsläpp av förorenat vatten och dagvatten uppnås samt att planen inte riskerar påverka recipientens möjlighet att uppnå miljökvalitetsnormer.

Miljömål

Utbyggnad av Angered panncentral bedöms bidra till miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan, då planen avser att möjliggöra uppvärmning via förbränning av fast biobränsle. Detaljplanen bidrar även till Göteborgs Stads miljömål avseende klimatet.

Miljökvalitetsmålen Levande skogar och Ett rikt växt och djurliv bedöms motverkas i viss omfattning, då utbyggnaden tar naturmiljöer i anspråk. Kommunens bedömning är att natur- och djurvärden påverkas endast i mindre bemärkelse i och med att planområdet är omgett av skogslandskap.

I Göteborgs Stads åtgärdsprogram mot buller 2019–2023 finns målformuleringar kopplat till det lokala delmålet God ljudmiljö. Utifrån den bullerutredning som tagits fram för aktuellt planförslag innehålls ljudnivåerna i ovan beskrivna delmål för både närbelägna bostäder och närbelägen skola med avseende på ljud från befintlig och planerad verksamhet vid Angered Panncentral. Planen bedöms inte påverka miljömålet om hälsosam livsmiljö eller användningen av skadliga ämnen.

Delmål om god luftkvalitet bedöms inte motverkas av planförslaget. Luftmiljöutredningen visar att luftkvaliteten gällande halter av kvävedioxid och partikelhalter längs Råvebergsvägen och Gårdstenstunnelmynning överskrider stadens miljömål redan i nuläget. Halterna bedöms orsakas av fordonstrafiken och bakgrundshalten i området i helhet. Påverkan från värmeverket är försumbar relativt de andra utsläppen. Miljökvalitetsnormer för luft uppnås inom planområdet.

Förvaltningens synpunkter

Allmänt

Miljöförvaltningen kommer att lämna fullständiga synpunkter gällande den nya fastbränsleanläggningens påverkan på området i samband med hantering av verksamhetens miljötillstånd, där villkor för anläggningen fastställs.

Luftkvalitet

Miljöförvaltningen bedömer att den luftutredning som har tagits fram behöver förbättras. Det finns brister i utredningen och i presentationen av resultatet, vilket gör det svårt att dra tydliga slutsatser från beräkningarna som presenteras. Det gäller dels framtagna kartunderlag som är otydliga och svåra att tolka, dels den information som ligger till grund för beräkningar som gjorts. Halterna i området är idag ganska låga och bidraget från utökningen av värmeverket är förmodligen inte stort. Miljöförvaltningen bedömer ändå att utredningen behöver kompletteras med en kvantitativ bild över spridningsförhållandena och hur det påverkar luftmiljön i området, utöver att fokusera på om gränsvärden riskerar att överskridas. Informationen är relevant för att bättre kunna bedöma utökningens effekt på luftkvaliteten i området och i förlängningen hur det kan påverka hälsan hos människor som bor och arbetar i området.

Ljudmiljö

Miljöförvaltningen bedömer att samtliga riktvärden kan uppnås för befintliga bostäder och skolgård, baserat på bullerutredningen. Miljöförvaltningen delar även bedömningen att buller från verksamheten kommer att behöva utredas mer detaljerat under projektering för att säkerställa detta.

Bullerutredningen har utrett tre olika alternativa utformningar (koncept) för anläggningen. Miljöförvaltningen konstaterar att bullerutredningen visar att *Naturvårdsverkets riktvärden för buller vid bostäder och skolgård* kommer att klaras för befintliga bostäder, oavsett koncept som väljs. För bostäder i väster kommer dock riktvärdet nattetid tangeras för två av koncepten.

Bullernivåerna beräknas öka mest på skolgården i den östra delen av området enligt bullerutredningen. Bullernivån beräknas öka från dagens 31 dBA till som mest 49 dBA, vilket är en stor ökning. Naturvårdsverkets riktvärden dagtid som är 50 dBA klaras dock.

I bullerutredningen lyfts att området direkt norr om anläggningen har utpekats för framtida exploatering för bostäder i översiktsplanen. I koncept tre kan ett flertal bullerkällor på anläggningen innebära en risk för att riktvärden överskrids inom området i norr, vid eventuella nya bostäder, om inte vissa bullerkällor dämpas. I bullerutredningen dras slutsatsen att bullerdämpningen till den nivå som skulle behövas för att skydda detta eventuella nya bostadsområde är realistisk. Dock behöver samtliga ljudkällors placeringar ses över mer detaljerat i ett senare skede och optimeras noggrant. Det framgår också i

underlaget att *”Då ljudkällorna för den planerade verksamheten till stor del är osäkra, både placering och ljudeffektsnivå, bör de i den vidare projekteringen kontrolleras mot planerad verksamhet.”* Detta är något som behöver ses över i detalj under projekteringsskedet.

Naturmiljö

Miljöförvaltningen bedömer att miljökonsekvensbeskrivningens föreslagna skyddsåtgärder för naturmiljön ska inarbetas i planförslaget för att de ska gälla. Om föreslagna skyddsåtgärder tillämpas anger miljökonsekvensbeskrivningen att konsekvenserna för naturmiljö bedöms som små negativa.

En naturvärdesinventering, en artskyddsutredning för fåglar och en miljökonsekvensbeskrivning har utförts. Miljökonsekvensbeskrivningen anger att *”Sammantaget bedöms konsekvenserna på naturmiljön som små negativa om föreslagna skyddsåtgärder implementeras i planförslaget. Effekter och konsekvenser för skyddade fåglar (4§ artskyddsförordningen) bedöms inte utlösa förbud enligt artskyddsförordningen under förutsättning att skyddsåtgärder tillämpas.”*

Miljöförvaltningen ser det som självklart att den så kallade skyddsåtgärden för fågellivet som beskrivs i planbeskrivningen ska följas, att inte avverka skog under fåglars häckningstid mellan april-juli. I annat fall kan verksamheterna vara förbjudna. Vidare bedömer miljöförvaltningen att detaljplanen behöver kompletteras med begränsning av tid även för sprängningsarbeten, i enlighet med miljökonsekvensbeskrivningens bedömning att *”sprängning av berg bör förläggas utanför fåglars häckningstid, dvs. ej genomföras under 1 april – 31 juli.”*

Skyddsåtgärder som anges är:

- Om hålträd tas bort ska de ersättas med fågelholkar.
- Även om stenmuren inte är biotopskyddad kan den ha ett biotopvärde, därför kan den med fördel flyttas och placeras i ett solbelyst och sydligt läge.
- Om vresros tas bort ersätt gärna med nya inhemska buskar, gärna av bärande sort.

Miljöförvaltningen bedömer även att försiktighetsåtgärder ska tillämpas vid bortgrävning och förflyttning av massor och växtdelar som innehåller invasiva arter.

Kompensationsåtgärder och grönytefaktor

Miljöförvaltningen bedömer att både kompensationsåtgärder och grönytefaktorer hanteras på ett bra sätt i detaljplanen. Miljöförvaltningen ser flera positiva effekter av de vegetationsklädda tak som planeras, bland annat för biologisk mångfald och för dagvattenhantering. Det är dock viktigt att vegetationsklädda tak inte består av invasiva främmande växtarter med stor spridningsrisk, som till exempel kaukasiskt fetblad och sibiriskt fetblad. Miljöförvaltningen bedömer att delar av de skyddsåtgärder för naturmiljön som nämns i miljökonsekvensbeskrivningen enligt ovan bör säkras genom att arbetas in som kompensationsåtgärder.

Ytterligare utredningar

Det är positivt att inventering av fladdermöss planeras genomföras. Miljöförvaltningen bedömer att den kommande inventeringen behöver innehålla beskrivning av konsekvenserna samt eventuella skyddsåtgärder.

Markmiljö

Den statusrapport som finns bilagd detaljplanen, avseende undersökning av mark och grundvatten, är inte framtagen inför aktuell byggnation. Den är därmed inte heltäckande för område där schakt tillåts enligt förslag till detaljplan. Kompletterande undersökningar av marken kommer att behövas inför byggnation. Detta kan hanteras inom ramen för tillståndsärendet enligt miljöbalken. Inget tyder på att det finns föroreningar som gör att planen inte är genomförbar. I samband med ett underhållsarbete skedde ett oljeläckage år 2008, vilket ska vara sanerat. Det kan förekomma lätt förorenade massor som däremot behöver hanteras.

Miljömål

Såväl nationella miljö kvalitetsmål som Göteborgs Stads miljö- och klimatmål beskrivs väl i planunderlaget. Miljöförvaltningen delar bedömningen att detaljplanen har positiva påverkan på målen för klimat, i och med att den möjliggör uppvärmning via förbränning av fast biobränsle.

En beskrivning av stadens egna mål för biologisk mångfald saknas. Miljöförvaltningen bedömer att dessa mål påverkas negativt genom att naturmiljöer tas i anspråk.

Peter Berntsson

Marcus Jahnke

Tillförordnad direktör

Avdelningschef